

τύτης εορτής· ἐνθὸς δὲ ἠλλάξαν τὸ ὄνομα, ἐπὶ τὸ λατινικώτερον καλούμενα Κούλουμα (Cumulus, προσθήκη, ἀπόδοσις), οὐδὲν ἤττον ἢ πομπὴ μένει ἐτι ἢ αὐτὴ ὡς πρὸ χιλίων πεντακοσίων ἐτῶν τὴν περιέγραψεν ὁ μέγας Βασίλειος.

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΚΟΛΟΜΒΟΣ

Βίος αὐτοῦ καὶ ἀνακαλύψεις,

[Μετάφρασις Α. Μ.]

Α΄

Γνωστότερος πάντων τῶν μεγάλων ἀνδρῶν, ὧν αἱ κατὰ μέρος ἀλληλοδιάδοχοι νέαι γεωγραφικαὶ ἔρευναι ἐχρησίμευσαν ὡς βάσις τῶν γεωγραφικῶν ἐπιστημῶν, εἶναι ὁ Χριστόφορος Κολόμβος. Ὁ ἕξοχος οὗτος ἀνὴρ δὲν ἔσχε τὴν εὐτυχίαν νὰ μεταδώσῃ τὸ ὄνομα αὐτοῦ εἰς τοὺς τόπους, οὓς ἀνεκάλυψεν· ἴσως δὲ καὶ τὸ τοιοῦτον ὑπῆρξεν ἢ ἀφορμὴ τῆς δημοτικότητος τοῦ ὀνόματός του· διότι πάντοτε οἱ θαυμασταί, τοῦλάχιστον οἱ μετὰ θάνατον τοῦ ἀνδρός, τοῦ καθιερώσαντος ἅπαντα τὸν θίον αὐτοῦ εἰς τὴν τέλεσιν μεγάλου ἔργου, εἰς τὴν ἐπιδιώξιν γενναίας ἰδέας ἢ ὠφελίμου, ἀδύνατον εἶναι νὰ μὴ ἐγείρωσι μνημεῖον εὐγνωμοσύνης δημοσίας, ὅταν ἐγένετο θῆμα τῆς ἀφροσύσεώς του.

Ὁ Κολόμβος ὑπῆρξεν εἰς τῶν τοιούτων ἀνδρῶν· διότι πλὴν μιᾶς ἡμέρας δόξης, ἅπας ὁ βίος αὐτοῦ διῆλθεν ἐν μέσῳ ἀγώνων κατὰ τῆς ἀδιαφορίας, τῆς κακεντρεχειᾶς καὶ τῆς ἀχαριστίας τῶν συγχρόνων του· ἤθελε δὲ τούτου ἕνεκα λάβει τιμητικὴν θέσιν ἐν τῷ μαρτυρολόγιῳ τῆς ἐπιστήμης, ἐὰν ἢ ἱστορία, ἧς αἱ κρίσεις πιστεύονται ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων, δὲν ἐπεφύλασεν αὐτῷ ἐτέραν, ἂν οὐχὶ ἐνδοξότεραν (οὐδὲν ἐνδοξότερον τοῦ νὰ πάθῃ τις ἐκ τινος μεγάλης ἰδέας), τοῦλάχιστον ἐπιφθονωτέραν θέσιν· διότι ἀποθεώσασα τὸν τελικὸν θρίαμβον ἐξέλειψε τὰς περιπετείας καὶ τὰ παθήματα τῆς ἐπιχειρήσεως.

Τὰς δυσκολίας τῆς τύχης, τὰς ἀδικλείπτως ἀναφαινομένας, τὰ κωλύματα, τὰ πάντοτε μεγεθυνομένα, τοὺς ἐς αἰεὶ παρόντας κινδύνους, ὀλίγον γνωστοὺς, κυρίως δ' εἰπεῖν κακῶς γνωστοὺς, προτιθέμεθα ἐνταῦθα ν' ἀφηγηθῶμεν, παρακολουθούντες βῆμα πρὸς βῆμα τὸν περιώνυμον θαλασσοπόρον τῶν Ἑβραίων ἐξ ὁδίου σημαίνον, ὡς προεβλήθη τὴν τελευταίαν πραγματικὴν δὲ ἐπιθανάτιον πομπὴν Ἀποκρέω εἶναι τὸ Κούλουμα, τὰ ὅποια οἱ Γάλλοι καὶ Ἴταλοὶ εἰδικώτερον καλοῦσιν enterrement du Carnaval, funerale del Carnovale. Ὡς γνωστὸν τὸ Carneval παράγεται ἐκ τῶν τῶν νεωτέρου λατινισμῶν λέξεων Carnelevamen, Carnelevale, Carnelevarium, Carniprivium, σημαίνουσιν ὡς ἢ Ἀπόκρεως τὴν ἄρην, ἀποχρῆν, καὶ ἀφαίρεσιν τοῦ κράτους· πᾶσαι αἱ λέξεις αὗται δὲν εἶναι ἀρχαιότεραι τῶν Σταυροφορικῶν χρόνων, ἐν ἀρχῇ δ' ἐδήλουν μόνον τὴν τελευταίαν τῆς Τυροφάγου ἐξομοίωσιν Κυριακῆν.

Ἐπιθέτω δὲ ἢ νῦν Ἀποκρωτικὴ πομπὴ εἶναι ἢ αὐτὴ τῶν παλαιῶν Καλανδῶν περὶ ὅμοια καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἢ τελευταία τῆς Καλανδιᾶς πομπῆς ἡμέρα ἐκαλεῖτο ἐπὶ Ἰουστινιανῷ Ἀπόθεσις, δηλαδὴ Κούλουμα (Νεαρχὴ 105, σελ. 269, ἐκδ. Ἐρρ. Στεφάνου).

σοπόρον, κατὰ τὸ ἡμερολόγιον αὐτοῦ, τὸ συνταχθὲν ἐπὶ τῶν τεσσάρων αὐτοῦ πλῶν, οὓς ἐπεχείρησε πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς Ἀμερικῆς.

Ὁ ἀνὴρ, εἰς ὃν ἀνήκει ἡ δόξα ὅτι ἀνέφωξε νέον κόσμον εἰς τὸν εὐρωπαϊκὸν πολιτισμὸν, ἐγεννήθη περὶ τὸ 1436 ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ τῆς Γενούης. Καὶ τοῦτο μὲν εἶναι βέβηλον, ἀμφίβολον ὅμως ἐν τίνι πόλει, διότι ἢ Σαβόνη, ἢ Φιεζόλη, ἢ Ὀνέλια, ἢ Κογόρεο, ἢ Νέροβη, ἢ Μπογκιάσκο καὶ ἢ Γενούη, κυρίως δὲ ἢ τελευταία διεκδικοῦσι τὴν τιμὴν τῆς ἐν αὐταῖς γεννήσεως τοῦ ἀνδρός. Ἐν ταῖς ἀμφιβόλοις ἀφηγήσεσι βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ πατὴρ τοῦ Κολόμβου Δομίνικος Κολόμβος, ἦτο μικρὸς βιομήχανος μαλλίων, ἴκων εὐπορος ὥστε νὰ χρηρηγήσῃ τοῖς τέκνοις αὐτοῦ σχεδὸν τελείαν παιδείουσιν. Οὗτω δὲ ὁ πρεσβύτερος τῶν υἱῶν του Χριστόφορος ἀπεστάλη εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Παβίας, ὅπου ἐν ἡλικίᾳ 14 ἐτῶν ἔμαθε τόσην γεωγραφίαν, κοσμογραφίαν, γεωμετρίαν καὶ ἀστρονομίαν, ὅσην οἱ διδάσκαλοι του ἠδύνατο νὰ διδάξωσιν αὐτῷ.

Μετ' ὀλίγον κατέλιπε τὰ βῆθρα τῶν σχολείου καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ ναυτικὸν στάδιον, ἀναλαβὼν ὑπηρεσίαν ἐπὶ τῶν ἐμπορικῶν πλοίων, ἅτινα ἢ πόλις τῆς Γενούης ἀπέστειλεν εἰς πάσας τὰς θαλάσσας. Δι' αὐτῶν ἔκαμε πολλοὺς μεγάλους πλοῦς· ἐπεσεκέρθη τὴν Ἀνατολήν, τὴν Δύσιν, τὰς βορείους χώρας τῆς Εὐρώπης, πολλάκις τὴν Ἀγγλίαν, τὴν Πορτογαλίαν καὶ τὰς νήσους τῆς Ἀφρικῆς. Ἀπέκτησε δὲ τοιαύτην φήμην ὡς θαλασσοπόρος ὥστε ἢ πόλις τῆς Γενούης ἀνέθετο αὐτῷ κατ' ἐκλογὴν τὴν διοίκησιν τοῦ στόλου τῆς ὅταν ἐπολέμει κατὰ τῆς δημοκρατίας τῆς Ἑνετίας· πολὺ δὲ ὕστερον ὁ βασιλεὺς Ῥενάτος ὁ Ἀνδραγαυὸς ἐνεπιστεύθη αὐτῷ τὴν ἀρχηγίαν ἐκστρατείας εἰς τὰ παράλια τῆς Βαροβαρίας.

Οἱ ἀλλεπάλληλοι αὐτοῦ διορισμοὶ, ἐξηγουμένοι καὶ διὰ τῆς ἀνωτέρας μαθήσεως μεταξὺ τῶν συγχρόνων αὐτοῦ ναυτικῶν, ἦν ὁ Χριστόφορος Κολόμβος εἶχεν ἀποκτήσει δι' εἰδικῶν ἰδίων μελετῶν, ἅς καθ' ἐκάστην ἐποίει ἐν τε τῇ θεωρίᾳ καὶ τῇ πράξει, κατέστησαν αὐτὸν γνωστὸν εἰς πάντας, οὐδαμῶς ὅμως προσεπηξήσαν καὶ τὸ χαλάντιον του.

Κατὰ τὰ διαλείμματα τῶν ταξειδίων του ἐσχεδιάζε γεωγραφικὸς πίνακας, οὓς ἐπώλει εἰς τοὺς ναυτικούς ὅπως ἐπαρκῆ εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ βίου, καὶ εἰς τὴν ἀληθῆ ἐπιθυμίαν πρὸς σπουδὴν τῆν γεωγραφίας, ἐπιστήμης τῆς ἀτελοῦς, ὑπὲρ τῆς ὁποίας ὀλίγοι ἄνθρωποι ἠσθάνοντο ἔρωτα.

Περὶ τοιαῦτα λοιπὸν ἀσχολούμενος εὐνόητον ὄντως καθίσταται πῶς ἐπῆλθεν αὐτῷ ἢ ἰδέα, εἰς ἢν ἔμελλε ν' ἀφιερώσῃ τὸν βίον του. Ὁδηγούμενος ἐκ τῆς ἀπέριου ἐκτάσεως τῶν θαλασσῶν ἐπὶ τῆς γῆνης σφαίρας, διότι τότε δὲν ἐγνώριζον

εἰμὴ τὴν Εὐρώπην, Ἀσίαν καὶ Ἀφρικὴν, δὲν ἠδύνατο νὰ πιστεύσῃ ὅτι ὑπῆρχε τόσον μέγα κενόν, καὶ ἐπῆλθεν αὐτῷ ἡ σκέψις ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρχη ξηρά τις εἰς τὰ ἀγνωστα ἐκεῖνα παράλια.

Δὲν ἐπρέσβευε λοιπὸν ὅτι ὑπῆρχεν ἐκεῖ νέος κόσμος (ἀπέθανε μάλιστα μὴ γινώσκων ὅτι ἀνεκάλυψε τοιοῦτον), ἀλλ' ὑπελόγιζεν ὅτι ἡ Ἀσία θὰ προξέτεινετο πολὺ περισσότερον παρ' ὅσον ἦτο γνωστὴ. Ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ νομίζων τὴν τὴν γῆν πολὺ μικροτέραν τοῦ πραγματικοῦ αὐτῆς μεγέθους, ἐδίδασκεν ὅτι τὰ παράλια τῆς Ἀσίας ἀφίσταντο 2,000 λεύγας τῶν παραλίων τῆς Εὐρώπης. Ὁ Κολόμβος ὅμως μᾶλλον ἐπίστευεν εἰς τὸν Σενέκα καὶ τὸν Στράβωνα, οἵτινες διεστίνοντο ὅτι οὐρίου πνέοντος ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἠδύνατό τις νὰ πλεύσῃ ἐξ Ἰσπανίας εἰς τὰς Ἰνδίας.

Κατὰ τὸν χρόνον δὲ τοῦτον τὸ μέγα εὐρωπαϊκὸν ἐμπόριον ἠσθάνετο τὴν ἀνάγκην νέας ὁδοῦ διὰ τοῦ Ἀτλαντικοῦ συντομωτέρας ὅπως φθάσῃ τις εἰς τὰ πλούτη τῶν Ἰνδιῶν καὶ τῆς Κίνας. Οἱ σοφοί, οὗς καθημερινῶς συνεβουλεύοντο, συνεζήτουν τὸ πρῶγμα, ἔγραφον περὶ τῶν θαλασσίων ἐκθρασμάτων, καταφκνῶς Ἰνδικῶν, ἅτινα ἀνεύρισκον συνήθως κατὰ μῆκος τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ Ἀγ. Βικεντίου τῆς Ἰσπανίας, πλῆσιον τῆς νήσου Μαδέρας καὶ τῶν νήσων Ἀζόρων. Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἐγίνωσκον τότε αὐτὸ τὸ γιγάντειον ῥεῦμα, τὸ καλούμενον Ἐγκόλπιον ῥεῦμα (Gulf-Stream), συνεπέβαινον ὅτι ἡ Ἀσία δὲν ἀπέχει πολὺ τοῦ ἀντιθέτου μέρους τοῦ Ἀτλαντικοῦ.

Ἡ θαλασσοπορία δὲν ἐφαίνετο ἀδύνατος. Ἐγνώριζον τότε τὰς Ἀζόρας ὡς σημεῖον ἀναψυχῆς καὶ παρεδέχοντο τὴν ὑπαρξίν τῶν νήσων Ἀντίλια μεταξύ Εὐρώπης καὶ Ἀσίας.

Αἱ τοιαῦται διχόσεις τῶν χρόνων τούτων, αἵτινες συνέπιπτον μετὰ τοῦ θέματος, περὶ δὲ ὁ Κολόμβος ἐνησχολεῖτο, ἐξήγειρον ἔτι μᾶλλον τὴν διάνοιάν του, καὶ ἤρξατο μελετῶν πᾶσαν ἐκθεσιν περιηγητοῦ, ἐξήταξε γηραιούς ναυτικούς, συνήθρουν ὅλας τὰς δυνατὰς πληροφορίας καὶ συνήψεν ἀλληλογραφίαν μετὰ τοῦ Μαρτίνου Βεχαίμ, ἀνδρὸς πεπαιδευμένου, ὅστις ἐφεύρε τρόπον, δι' οὗ τὸ ἀστρολάβιον ἐφηρμόσθη εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς ναυτιλίας, καὶ μετὰ τοῦ περιωνύμου ἀστρονόμου Τοσκανέλλη.

Ἐν βραχείῃ εἶχε σχεδὸν περατώσει τὸ σχέδιόν του, ὅτε ἔν τινι ἐκδρομῇ εἰς τὰ παράλια τῆς Πορτογαλλίας ἐπυρπολήθη τὸ πλοῖόν του, καὶ πᾶν ὅ,τι εἶχεν ἐν αὐτῷ ἀπωλέσθη, αὐτὸς δ' οὐτος ἐσώθη κολυμβῶν.

Μετὰ τὸ συμβᾶν τοῦτο ἀπεσύρθη εἰς Λισσαβῶνα, ἐνθα εἰργάζετο ἰχνογραφῶν πίνακας γεωγραφικούς, ναυτικὰ σχέδια, καὶ κατασκευάζων γήινους σφαίρας, ὧν ἐγένετο μεγίστη πώλησις εἰς τὸ ἐμπόριον διὰ τούτου δὲ συνῆψε καὶ φι-

λικὰς σχέσεις πρὸς τινὰ εὐγενῆ Ἴταλὸν Βαρθολομαῖον Παλεστρέλλον, ἱκανότατον ναυτικὸν καὶ, ὡς ὁ Κολόμβος, κάτοχον γεωγραφικῶν γνώσεων, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἰδρύσει ἀποικίαν εἰς τὴν ΒΔ. τῆς Μαδέρας κειμένην νήσον Πόρτο Σάντο, τότε νεωστὶ ἀνακαλυφθεῖσαν.

Ὁ Παλεστρέλλος ἔδωκε γυναῖκα εἰς τὸν Κολόμβον τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Φελίπαν τῷ 1470 μετ' ὀλίγα δ' ἔτη ἀποθανὼν ἀφῆκεν αὐτῷ ἀντιπάσης κληρονομίας τὰ χειρόγραφα του, τὰ ἔργα του, τὰς παρατηρήσεις του. . . . καὶ τὴν μικρὰν ἀποικίαν.

Θεωρεῖται ὡς βέβαιον, ὅτι ὁ Χριστοφῆρος Κολόμβος διέμεινε ἐπὶ τινὰ χρόνον ἐν Πόρτο Σάντω, ὅπου ἐδραΐωσαν ἔτι μᾶλλον τὰς πεποιθήσεις του ἐπὶ τοῦ σχεδίου, ὅπερ διελογίζετο, τὰ φυτικὰ ἐκθρασμάτα, ἅτινα ὁ Ὁκεανὸς ἔρριπτεν ἐπὶ τῶν παραλίων τῆς νήσου.

Ἐν τούτοις ὅπως πορισθῇ τὰ πρὸς τὸ ζῆν συμμετέχευε θαλασσοποριῶν τινῶν εἰς τὰ παράλια τῆς Γουινέας, ἔπειτα πωλήσας πᾶν ὅ,τι εἶχεν ἐν ΠορτοΣάντω ἐξώπλισε πλοῖον δι' οὗ ἐπλευσεν εἰς τὴν βόρειον θάλασσαν ἵνα ἰδίῳις ὄμμασι βεβαιωθῇ περὶ τῶν ἀνακαλύψεων, ἀς ἡ παράδοσις ἀπέδιδεν εἰς τοὺς Σκανδιναυκοὺς θαλασσοπόρους. Τοῦτο δ' ἐπραξέ διότι εἶχεν ὀριστικῶς ἀποφασίσει διὰ πάσης θυσίας νὰ κάμῃ ἀρχὴν τῆς μεγάλης αὐτοῦ ἐπιχειρήσεως.

Ἄγνωστος ἢ ἐκθασις τοῦ πλοῦ τούτου, πιθανὸν εἶναι μόνον ὅτι δὲν ὑπῆρξεν ἐπικερδῆς, διότι ὁ Κολόμβος ἐπανελθὼν εἰς Λισσαβῶνα ἤρξατο πάλιν νὰ κατασκευάζῃ χάρτας καὶ σφαίρας πρὸς συντήρησιν ἑαυτοῦ καὶ τῆς γυναικῆς του.

Περὶ τὸν χρόνον τοῦτον διέλαμψεν εἰς τὸν Κολόμβον μεγάλη ἐλπίς. Ὁ βασιλεὺς τῆς Πορτογαλλίας Ἀλφόνσος Β' ἐζήτησε τὴν συμβουλὴν τοῦ ἀστρονόμου Τοσκανέλλη περὶ τοῦ ἂν εἶναι δυνατὴν νὰ πορευθῇ τις εἰς τὰς Ἰνδίας διὰ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὁκεανοῦ. Ὁ Τοσκανέλλη ἀπήντησε δι' ὑπομνήματος καταφατικοῦ ἐπρότεινε δὲ τὸν Κολόμβον ὡς τὸν μᾶλλον πεπειραμένον ναυτίλον καὶ ἱκανὸν νὰ φέρῃ εἰς πέρας ἀγαθὸν τοιοῦτον ἔργον.

Ὁ Κολόμβος προσεκλήθη εἰς τὴν αὐλήν, ἀλλὰ τὸ πρῶτον τοῦτο διάβημα εἰς οὐδὲν ἀποτέλεσμα κατέληξεν, οὐχὶ διότι ὁ βασιλεὺς δὲν ἐπίστευεν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν, ἀλλὰ διότι ἀπετράπη τῆς ἐπιχειρήσεως, ἕνεκα τοῦ ἀρξάμενου πολέμου κατὰ τῆς Ἰσπανίας καὶ ἀπέθανεν οὐδαμῶς τυχὼν χρόνου ὅπως σχεσθῇ ἐπὶ τούτου.

Ὁ διάδοχος του Ἰωάννης Β' διὰ πανουργίας, ἐφ' ἣ ὅμως ἐτιμωρήθη ἐκ τῆς ἀποτυχίας τῆς θαλασσοπορίας, ἦν ἀνάλαβε, προσεποιήθη ὅτι ἀποδέχεται τὰ σχέδια τοῦ Κολόμβου. Ἐνόμισε δὲ ὅτι καὶ πᾶς ἄλλος ἠδύνατο νὰ ἐκτελέσῃ αὐτὰ, καὶ εὐθὺς ὡς ἐξετέθησαν αὐτῷ καθαρῶς, ἀπέστειλεν εἰς ἐπιστημονικὴν ἐπιτροπὴν πρὸς ἐξέτασιν,

αὐτὴ δὲ δις ἀπέριψεν αὐτὰ ὡς χιμαϊρικά καὶ ἀσεβῆ. Ἐν τῷ μεταξὺ δ' ὁ Ἰωάννης ἐξώπλισε καρθέλλαν, ἣν ἀπέστειλεν εἰς Κίνκν διὰ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ· τὸ πλοῖον ὅμως μετ' ὀλίγον ἐπανῆλθεν εἰς τὸν λιμένα τῆς Λισσαβώνας, τοῦ πληρώματος ἀποθαρρυνθέντος ἐκ τῆς ἀπειρίας τοῦ προωρέως καὶ τῆς ἀθυμίας τῶν ναυτῶν, προσελθούσης ἐκ τρικυμίας καταλαβούσης αὐτούς.

Βαθῶς δυσαρροσθηθεὶς διὰ τὸν ἀγενῆ αὐτὸν τρόπον τοῦ Ἰωάννου Β' κατενόησεν ὁ Κολόμβος ὅτι οὐδὲν ἠδύνατο νὰ ἐλπίζῃ ἐκ τοῦ βασιλέως τῆς Πορτογαλλίας τούναντίον οὗτος ἐγένετο ἀντίκληλος αὐτοῦ ἰκανὸς νὰ ὀργανώσῃ νέαν θαλασσοπορίαν. Διὸ ἀπεφάσισε νὰ προτείνῃ τὸ ταχυτέρον τὸ σχέδιόν του εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ πατρίδα. Ἄλλ' ἡ δημοκρατία τῆς Γενουῆς καὶ ἡ τῆς Ἐνετίας εἰς τὰς ὁποίας ἐναλλάξ ἀπηνυθύνθη κακῶς ἀπέδεχθησαν τὸ σχέδιον τοῦ ὑπερωκεανίου πλοῦ. Ὁ Κολόμβος μετὰ τὴν ἀποτυχίαν ἐπανῆλθεν εἰς Λισσαβῶνα ἀκριβῶς ἐν χρόνῳ, ὅπως κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς γυναίκος του, ἣτις ἀπέθνησκεν ἐκ λύπης, ἴσως δὲ καὶ ἐκ πενίας, καταλείπουσα αὐτῷ δεκαετὸς τέκνον (1485).

Τότε πανταχόθεν ἀπωθούμενος, κατηγορούμενος ὡς φαντασιόπληκτος ὑπὸ τῶν σοφῶν τοῦ κράτους, ἐνοχλούμενος ὑπὸ τῶν δανειστῶν, ἀπολέσας τὸ ἀξίωμα του, καὶ μέλλων ν' ἀπολέσῃ καὶ τὴν ἐλευθερίαν του, ὁ μέγας αὐτός, ἀλλὰ πτωχὸς ἀνὴρ νύκτωρ ἔφυγεν ἐκ Λισσαβώνας καταφυγὸν εἰς τὴν Ἰσπανίαν μετὰ τοῦ υἱοῦ του Διέγου. Τὴν ὁδοπορίαν ἐξετέλεσε πεζῇ, σχεδὸν δίκην ἐπαίτου, τὸ πλεῖστον τοῦ χρόνου φέρων τὸ τέκνον του ἐπ' ὤμων, στεροῦμενος πάσης βοήθειας, ἔχων ὅμως ἐλπίδας, αἵτινες ὑπεστήριζον τὰς δυνάμεις του καὶ τὸ θάρρος· ἐπορεύετο δὲ νὰ προσφῆρῃ εἰς τὸν Φερδινάνδον καὶ τὴν Ἰσαβέλλαν, οἵτινες ἐθασίλευον ἐν Ἰσπανίᾳ, νέον κόσμον, ὃν ἦτο βέβαιος ὅτι ἤθελεν ἀνακαλύψει.

Ἡμέραν τινὰ ἐκ τοῦ κόπου, ἴσως δὲ καὶ τῆς πίνης καταβεβλημένος παρὰ τὴν πόλιν Πάλου, ἐκρούσε τὴν θύραν μοναστηρίου φραγκισκανῶν τῆς Σάντα-Μαρία τῆς Ραβίδας, αἰτῶν φιλοξενίαν διὰ τὴν νύκτα ἐκεῖνην. Οἱ ἐνάρτοι ἐκεῖ πατέρες ἐκράτησαν αὐτὸν ἐπὶ τρεῖς μῆνας· διότι ὁ ἡγούμενος Δὸν Ζουὰν Περεζ ἐκ Μαρσένης συνεκινήθη ἐκ τῆς ἀθυμίας αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ εὐγενοῦς χαρακτῆρος· ἐρωτήσας δὲ τὸ αἴτιον τῆς λύπης καὶ μαθὼν, παρηγόρησεν αὐτὸν διὰ τὰς ἀποτυχίας· ἐπὶ τέλους δὲ συνεμερίσθη τῶν ἐλπίδων του.

Αὐτόθι ὁ Κολόμβος εὗρεν ἀληθεῖς σοφοὺς, οἵτινες μετὰ προσοχῆς ἤκουσαν τὰ σχέδιά του καὶ ἐπίστευσαν εἰς τὴν ἀγγινοίαν του· ἐξήγησεν εἰς αὐτούς τὰ σχέδια, τὰ ὁποία ἐμελέτησεν κατόπιν ἄνδρος εἰδότες, οἵτινες καὶ ἐζήτησαν διασαφῆσαι παρὰ διασῆμων θαλασσοπόρων, ἐπὶ τέλους παρεκίνησαν αὐτὸν νὰ ἐξακαλουθῆσθαι τὰς

ἐνεργείας πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν σχεδίων του, αὐτοὶ δὲ οὗτοι προσηνεχθήσαν νὰ παράσχωσι βοήθειαν. Ὁ ἐξοργος δὲ Ζουὰν Περεζ, ὅστις ὑπῆρξε πνευματικὸς τῆς βασιλείσσης τῆς Ἰσπανίας καὶ διετῆρει ἔτι ἐπίδρασιν τινὰ εἰς τὴν αὐλήν, ἔδωκεν αὐτῷ συστατικὰ γράμματα, καὶ ὅπως μὴ τὸ τέκνον τοῦ Κολόμβου παράσχῃ ἐμπόδιον εἰς τὰ διαβήματά του ἀνέλαβε τὴν ἀνατροπὴν αὐτοῦ.

Ὁ Κολόμβος πλήρης χαρᾶς ἀνεχώρησεν εἰς Κορδοῦνην, ὅπου διετρίβον τότε οἱ ἡγεμόνες. Ἄλλὰ μεθ' ὅλας τὰς συστατικὰς ἐπιστολάς τοῦ Περεζ, μετὰ δύο μόλις ἔτη ἠδυνήθη νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὴν βασιλίσειαν. Πρὸς τοῦτο δὲ προσῆλθε εἰς ἀπειρα διαβήματα καὶ ἀπείρους ἀπηνύθουε παρακλήσεις ἀπασχολούμενος τὴν ἡμέραν περὶ τὰ τοιαῦτα, τὴν δὲ νύκτα ἐργαζόμενος εἰς τὴν σχεδιογράφησιν χαρτῶν ὅπως πορίζηται τὰ πρὸς τροφήν. Ἐν τούτοις διετῆρει τὸ θάρρος καὶ ἠεσθάνετο ὅτι ἐπὶ τέλους ἤθελε νικήσει. Ἀπείχον ὅμως ἔτι μακρὰν τὸ τέρμα τῶν θλίψεων του.

Παρουσιασθεὶς εἰς τὸν Φερδινάνδον καὶ τὴν Ἰσαβέλλαν ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου τοῦ Τολέδου, τοῦ περιωνύμου Καρδινάλιου Γκουζκαλὲς δὲ Μενδύζα, ἀνέπτυξεν αὐτοῖς τὸ σχέδιόν του μετὰ τοσαύτης σαφηνείας καὶ ζήλου, ὥστε σχεδὸν κατέπεισεν αὐτούς. Ἐν τούτοις δὲν ἠθέλησαν νὰ συμμερισθῶσι τὸ πρᾶγμα πρὶν ὑποβάλωσι τὴν γνώμην τοῦ Κολόμβου εἰς τὴν κρίσιν συνόδου ἱεραρχῶν καὶ θεολόγων, συγκαλεσθέντων ἐπὶ τούτῳ ἐν τῇ Μονῇ τῶν Δομινικανῶν τῆς Σαλαμάγκας.

Ὁ Κολόμβος παρέστη ἐνώπιον τῶν δικαστῶν τοῦ τούτων τῷ 1487· λέγομεν δικαστῶν του, διότι ἐκλήθησαν ὡς κριταὶ ἐπιστήμονες. Ἄλλ' οἱ κληρικοὶ ἐκεῖνοι, ὡς ἀσχολούμενοι μόνον περὶ θέματα ἐκκλησιαστικά, ἐκηρύχθησαν κατ' αὐτοῦ φυσικῶς, διότι αἱ ἰδέαι τοῦ Κολόμβου ἦσαν ὑπὸ τινὰ ἔποψιν αἰρετικάι.

Κατὰ τοὺς χρόνους ἐκεῖνους, ἐν οἷς τὰ θρησκευτικὰ ζητήματα κυρίως εἰλκυον πολὺ τὴν προσοχὴν τῶν διοικούντων καὶ οἰοῦντο ἐδέσποζον τῶν λοιπῶν ζητημάτων, οἱ περὶ τοὺς λοιποὺς ἐπιστημονικοὺς κλάδους ἀσχολούμενοι δὲν εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ ἐκφῆρωσι γνώμας ἀντιφασκούσας πρὸς τὰς ἀγίας Γραφάς. Ὁ Χριστοφόρος Κολόμβος παρεδέχετο ὅτι ἡ γῆ εἶχε σχῆμα σφαιρικόν, ἀλλὰ κατ' αὐτοῦ ἀντέτασσον τὰ κείμενα τῶν Γραφῶν, αἵτινες δὲν παρεδέχοντο τὴν γῆν ὡς σφαιρικὴν· διότι ἐν τῷ ψαλτηρίῳ ἀναγράφεται ὅτι ὁ οὐρανὸς ὡς δέρμα ἐκτείνεται ἐπὶ τῆς γῆς, [Ἐκτείνων τὸν οὐρανὸν ὡσεὶ δέρριν· ὁ στεγάζων ἐν ὕδασι τὰ ὑπερῆα αὐτοῦ] καὶ ὅτι ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐν τῇ πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῇ παραβάλλει τὸν οὐρανὸν πρὸς σκηνὴν καλύπτουσαν τὴν γῆν.

Ἐποπε λοιπὸν ἐκ παντὸς τρόπου νὰ ὑποχω-

ρήση πᾶσα ἐπισημονική ἀπόδειξις· διότι ὁ Λακ-
τάντιος καὶ ὁ ἅγιος Λύγουστινος ἀπέδειξαν ἀ-
ναντιρρήτως τὴν μὴ ὑπαρξίν ἀντιπόδων.

Ὁ Κολόμβος εἰς μάτην κατέβαλε κόπους καὶ
εὐγλωττίαν. Δὲν ὑπάρχουσι χεῖρονες κωφοὶ τῶν
μὴ θελώντων ν' ἀκούσῃ· τὸ δὲ συνέδριον τῆς
Σαλαμάγκας οὐδὲν ἤθελε ν' ἀκούσῃ. Ὁ Κολόμ-
βος ὡς καινὰ πράγματα ἐρχόμενος νὰ καθιερώσῃ
ἀπεπέμφθη περιφρονητικῶς. Τὸ συμβούλιον ἐθεώ-
ρησε μανίαν τὴν ὑπέμετρον αὐτὴν ἀξίωσιν
κοινοῦ ἀνθρώπου, προτείνοντος τοιαύτην ἀνα-
κάλυψιν· τόσῳ μᾶλλον ὅσω τότε τὸ σχῆμα τῆς
γῆς ἦτο τὸ θέμα τῶν μελετῶν τόσων φιλοσόφων
καὶ σοφῶν· τόσοι δὲ ναυτικοὶ πρὸ μυριάδων ἐ-
τῶν οὐδὲν εἶχον προτείνειν περὶ τούτου.

Ὁ Κολόμβος καταφρονούμενος καὶ σκωπτόμε-
νος ἀπῆλθεν εὐτυχῆς λογιζόμενος διότι δὲν κα-
τεκρίθη ὡς αἰρετικὸς, ἀλλὰ οὐδόλως ἀπέβαλε
τὸ θάρρος. Διὰ τῆς ἐπιμονῆς του καὶ τῆς εὐ-
γλωττίας του κατώρθωσε νὰ τύχῃ τῆς προστα-
σίας τῆς Ἰσαβέλλας. Αἱ προτάσεις του ἀλλη-
λῶδιαδόχως ἐπέμποντο εἰς διαφόρους ἐπιτροπὰς,
ὧν ἡ ἐξέτασις παρετεινότο ἐπὶ μακρόν· ὅτε δὲ
τέλος ἐγένοντο δεκταὶ κατ' ἀρχήν, ὁ Φερδινάν-
δος εὗρεθῆ περιπεπλεγμένος εἰς πόλεμον κατὰ
τῶν Μαύρων· μόνον δὲ μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Γρε-
νάδας τῷ 1492, συνήνεσε σπουδαίως νὰ δια-
πραγματευθῇ μετ' αὐτοῦ.

Ἀλλὰ τότε ἡ ἀγγλίονα τοῦ ἀνδρὸς, ὅστις ἐ-
μελλε νὰ πλουτίσῃ τὴν Ἰσπανίαν, ἐτέθη ὑπὸ ἐμπο-
ρικῆς συμφωνίας. Ἀγανακτῆσας λοιπὸν διότι πε-
ριμένον τοσοῦτον χρόνον εἶδεν ὅτι μετεχειρίζοντο
αὐτὸν ὡς μισθοφόρον, καὶ ἐξοργισθεὶς ἐκ τῆς πρὸς
αὐτὸν περιφρονησεως τῶν ἐν τέλει, ἐγκατέλιπε
τὴν Γρενάδαν ἐπὶ σκοπῷ νὰ παρευθῇ νὰ προσφέρῃ
εἰς τὸν βασιλέα τῆς Γαλλίας τὰς κτήσεις, περὶ
τῆς εὐρέσεως τῶν ὁποίων ἔτι μᾶλλον ἐπίστηθι.
Ἄλλ' ἡ βασίλισσα Ἰσαβέλλα μαθούσα τὴν φυ-
γὴν του, προσεκάλεσεν αὐτὸν αὖθις νὰ ἐπανέλθῃ.

Ἐπανῆλθεν, ἀλλ' οὐχὶ τόσῳ μετρίῳ ὡς
πρότερον. Κατενόησεν ὅτι ἄνθρωπος μετρίῳ φρον
κρίνεται παρὰ τῶν ἄλλων πάντοτε μετρίως. Διὸ
ἠθέλησε νὰ τιμηθῇ κατὰ τὴν ἀξίαν του. Καὶ ἐ-
ζήτησε νὰ διορισθῇ ναύαρχος τοῦ στόλου, ὃν ἐ-
μελλε νὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὸν ἀντιβασιλέα τῆς χώ-
ρας, ἣν ἐπορεύετο ν' ἀνακαλύψῃ. Παρεχωρήθη
αὐτῷ ὅ,τι ἐζήτησε διὰ συμβολαίου συνταχθέν-
τος τῇ 14 Ἀπριλίου 1492, πρὸς δὲ πλήρης ἰ-
διοκτησίαν «τὸ ἐν δέκατον τῶν μαργαριτῶν, τῶν
πολυτίμων λίθων, τοῦ χρυσοῦ, τοῦ ἀργύρου, τῶν
ἀρωμάτων, τῶν τροφῶν καὶ τῶν ἐμπορευμάτων,
ἅτινα ἤθελε λάβει δι' οἰουδήποτε τρόπου ἐν τῇ
δικαιοδοσίᾳ αὐτοῦ.»

Τέλος μετὰ πάροδον 18 ἐτῶν καὶ ἐν τῷ 56
ἔτει τῆς ἡλικίας του, ὁ Χριστόφορος Κολόμβος ἀρ-
χὴν ἐποιεῖτο ἐκτελέσεως τοῦ σχεδίου, ὅπερ ἔμελλε
ν' ἀναγράψῃ τὸ ὄνομα αὐτοῦ εἰς τὴν ἀθανάσιαν.

B'

Πρώτη θαλασσοπορία.

Ἀνακάλυψις τῶν νήσων Σάν-Σαλβάτωρ, Κονσεψιὼν,
Γκράντ-Ἐξουμά, Λόγκ, Μουκαράς, Κουλέα καὶ Ἄγ. Λο-
μίγκου.

Ὁ Χριστόφορος Κολόμβος δὲν εἶχεν ἔτι φθά-
σει εἰς τὸ τέρμα τῶν περιπετειῶν του. Ἐδοκί-
μασεν ἀπείρους κόπους εἰς τὸ νὰ συλλέξῃ καλοῦς
ναύτας πρὸς τὸν πλοῦν. Κατώρθωσε δὲ νὰ ναυτο-
λογήσῃ ἑκατοντάδα ναυτῶν καὶ νὰ διασκεδάσῃ
τοὺς φόβους, οὓς ἐνέπνεε τοιαύτη ἐπιχείρησις εἰς
τὸ ἀχανὲς πέλαγος τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ,
θεωρουμένου τότε ὡς χώρας σκότους καὶ θανά-
του. Μετ' ὀλίγον ὅμως παρετήρησεν, ὡς δὲ λέ-
γουσί τινες ἐξ ἑλλείψεως χρημάτων, πράγματι
ὅμως διὰ τῶν ἀποκρύφων βραδουργιῶν αὐλικῶν
τινῶν, ὅτι ὁ στόλος, ἐφ' οὗ διωρίσθη ναύαρχος,
συνέκειτο ἐξ ἑνὸς πλοίου (καραβέλλας)· οὐχ ἦτο
καὶ πρὸ τῆς δυσκολίας ταύτης δὲν ἀπόλεσε
τὸ θάρρος, μικρὰν θεωρήσας ταύτην ὡς πρὸς τὰς
παρελθούσας, τὰς ὁποίας καὶ ὑπερεπήδησεν. Συ-
νήψεν ἄμέσως σχέσις μεγάλας πρὸς τοὺς ἀδελ-
φοὺς Πινζῶν, πλουσίους ναυτικούς τῆς Πάλου,
οἵτινες συνεμερίσθησαν τῶν ἐλπίδων του καὶ ἐφώ-
πλισαν ἰδίαις δαπάναις δύο πλοία νέα, ἐφ' ὧν
καὶ αὐτοὶ οὗτοι ἐπέβησαν.

Ὁ στολίσκος λοιπὸν τοῦ Χριστοφῶρου Κο-
λόμβου συνέκειτο ἐκ τριῶν πλοίων. Τῆς Καλλιέ-
ρας, ἣν παρεχώρησεν αὐτῷ ἡ βασίλισσα, καὶ ἣν
μετωνόμασε Ἀγίαν Μαρίαν, τῆς Πιρτά, ἣς ἦτο
πλοίαρχος ὁ Ἀλόνζος Πινζῶν καὶ τῆς Νιρας,
ἣς ἦτο πλοίαρχοι οἱ ἕτεροι δύο ἀδελφοὶ Φραγ-
κίσκος καὶ Βικέντιος Πινζῶν. Ὁ στολίσκος οὗτος
ἀνεπέτασε τὰ ἰστία καὶ ἀνήχθη εἰς τὸ πέλαγος
τῇ 3 Αὐγούστου 1492 ἐκ τοῦ μικροῦ λιμένος
τῆς Πάλου ἐν μέσῳ μεγάλης συναθροίσεως πε-
ριέργων, ἐξ ἐκπλήξεως μᾶλλον ἢ ἐκ συμπαθείας
κατεχομένων, καὶ συρρευσάντων ἐκεῖ μᾶλλον ὅ-
πως ἴδωσιν ἀνθρώπους τολμηροὺς καὶ ἄφρονας,
ἀποδημούντας ἄνευ ἐλπίδος ἐπιστροφῆς, ἢ ὅπως
εὐχρηθῶσιν αὐτοῖς κατενόδιον.

Ἡ κοινὴ γνώμη εἶχε καταδικάσει εὐθύς ἐξ ἀρ-
χῆς τὴν πράξιν ταύτην· καὶ ὁ ἀποχαιρετισμὸς
αὐτὸς τῶν θεκτῶν πρὸς τοὺς πλοίαρχους καὶ
τοὺς ναύτας ὑπεδείκνυεν ὅτι δὲν ἤθελον ἐπανίδει
αὐτοὺς, οὐδαμῶς συντελέσας εἰς τὸ νὰ ἐξαλείψῃ
τὸν ἐνδύμυχον τρόμον ὑφ' οὗ κατείχοντο τὰ πλε-
ρώματα, φερόμενα πλησίον ἐπὶ τῆς ἀγνώστου
ἐκείνης θαλάσσης, τὴν ὁποίαν εἰδὸς τι φόβου,
μεταδιδόμενον ἐκ παραδόσεως ἀπὸ γενεᾶς εἰς
γενεάν καὶ ἡ ἑλλείψις ὀργάνων ναυτικῶν, ἀπέ-
κλεισεν ἐντελῶς εἰς τοὺς ναυτίλους τῆς ἀρχαϊ-
ότητος.

Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας ἄνεμος ὀμαλὸς καὶ
οὖριος πνέων ἐνεθάρρυνέ πως τὰ πνεύματα· ὁ
πλοῦς ἔβαινε καλῶς. Ὅτε ὅμως ἐπρόκειτο νὰ
ἐγκαταλίπωσι τὰς Καναρίας νήσους, ὅπου κατέ-
πλευσαν ὅπως ἐπισκευάσωσι τὴν Πιρτά, ἣς τὸ

πηδάλιον ἐβλάβη, πιθανώτατα ἐκ τῆς δυστροπίας τοῦ πηδαλιούχου, κατέλαβε τὰ πληρώματα ἢ δυσθυμία. Φαινόμενον δὲ κατὰ τὸν πλοῦν φυσικόν, ὅπερ δι' ἀνθρώπους κατεχομένους ὑπὸ φόβου ἔλαβε χαρακτῆρα ἀπαισίου οἰωνοῦ, ἐδιπλασίασε τὴν δυσθυμίαν τῶν ναυτῶν. Ἐκ τοῦ ἡραιστείου τῆς Τενερίφης, μιᾶς τῶν Καναρίων νήσων, ἐγένετο ἐκρηγῆσις, ἣτις ἐπὶ τινὰς ἡμέρας ἐρώτισε τὴν θάλασσαν δι' ἀπαισίων λάμψεων. Πάντες οἱ ναῦται ὑπέλαβον τοῦτο ὡς δῆλωσιν τοῦ θεοῦ, καὶ παρεκάλεσαν ἱερευτικῶς τὸν ναύαρχον νὰ μὴ θελήσῃ νὰ προχωρήσῃ πέραν τῶν ὄριων τοῦ γνωστοῦ κόσμου. Ἄλλ' ὁ Κολόμβος ἐπέμενεν ἀκλόνητος ἐν τῇ πίστει. Ἐνεθάρρυνε τὸ πλήρωμα δι' ἐξηγήσεις τοῦ φυσικοῦ ἐκείνου φαινομένου, ὅπερ ἐξεφόβισεν αὐτό πλείοτερον ὅμως θάρρος ἐπέπνευσεν ὁ ἐνθουσιασμός του. Τῇ 6 Σεπτεμβρίου κατέλιπε τὴν Γομέραν [μίαν τῶν Καναρίων νήσων], ἣς οἱ κάτοικοι ἐπεκύρωσαν τὴν γνώμην αὐτοῦ περὶ τῆς ὑπάρξεως ἀγνωστοῦ χώρας πρὸς δυσμὰς· δὲν εἶπεν ὅμως εἰς τοὺς ἀπίστους συντρόφους του ὅτι τρία πλοῖα Πορτογαλλικὰ ἐξοπλισθέντα ὑπὸ τῆς ζηλοτυπίας τοῦ Ἰωάννου Β' περιέμενον αὐτὸν εἰς τὸ πέλαγος ὅπως διακωλύσωσι τὴν πρόοδον τοῦ πλοῦ, τὰ ὅποια ὅμως ὁ Κολόμβος ἐπιδειξίως ἀπέφυγε καὶ διευθύνθη ἀποφαστικῶς πρὸς δυσμὰς.

Ἵπελείποντο ὅμως ἔτι πολλὰ δοκιμασίαι. Γαλήνη πλήρης ἐπελθοῦσα κατέστησεν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἀκίνητον τὸν στολίσκον· τοῦτο δὲ κατέβαλεν ἐντελῶς τὸ θάρρος τῶν πληρωμάτων. Ὁ Κολόμβος κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον τῆς νηνεμίας μετέβαιεν ἀπὸ πλοίου εἰς πλοῖον ἐνθαρρύνων τοὺς ναύτας, ἐξεγείρων τὴν περιέργειαν διὰ τῆς περιγραφῆς τῶν θαυμασιῶν χωρῶν, ἃς εἶχον πρὸ αὐτῶν· ὑπέθαλπε δὲ καὶ τὴν ἀπληστίαν αὐτῶν λέγων ὅτι ἐκ τῶν χωρῶν ἐκείνων θὰ συγχομίσωσιν ἄφθονον χρυσόν. Ἐπὶ τέλους ἐπνευσεν ἰσχυρὸς ἀνατολικὸς ἄνεμος, ὅστις ὄθησε τὰ πλοῖα εἰς καλὴν διεύθυνσιν. Ὁ ἄνεμος ὅμως οὗτος ἐπὶ μακρὸν διαρκέσας ἐνέβαλεν εἰς ἀνησυχίαν τοὺς ναύτας, εὐλίγον μεριμνῶντας ἐὰν διὰ τοῦ ἀνέμου ἐκείνου προσήγγιζον ταχέως εἰς τὸ τέρμα τοῦ πλοῦ των· διότι ἔβλεπον ἀφ' ἑτέρου ὅτι ὁ ἄνεμος ἀφῆρει ἀπ' αὐτῶν πᾶν μέσον ἐπιστροφῆς.

Εἰς ἀπόστασιν 200 λευγῶν ἀπὸ τῶν Καναρίων νήσων ὁ Κολόμβος παρετήρησε παραδόξους μεταλλαγὰς τῆς μαγνητικῆς βελόνης τῆς πυξίδος. Ἐμελέτησε τὸ φαινόμενον τοῦτο κρυπτόμενος μετὰ προφυλάξεως ἀπὸ τῶν συντρόφων του. Ἄλλ' οἱ πηδαλιούχοι ἐνωρὶς παρετήρησαν ὅτι αἱ μαγνητικαὶ βελόναι ἔκλινον βορειοδυτικῶς (nordouestient)· ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀπόκλισις τῆς βελόνης δὲν ἦτο τότε γνωστὴ, ἐθεώρησαν τοῦτο ὡς ἀνατροπὴν τῶν νόμων τῆς φύσεως καὶ ἐφαντάσθησαν ὅτι ἀφίκοντο εἰς τὰς ἔσχατάς τοῦ κόσμου, καὶ ὅτι ἐνώπιον αὐτῶν ὑ-

πῆρχε τὸ κενόν, ἄβυσσοι μυστηριώδεις, ἀκατάληπτοι εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ἐπιστήμην.

Τὸ φαινόμενον τοῦτο ὑπῆρξε νέα ἀφορμὴ φρίκης· ἀλλ' ὁ Κολόμβος ἐνεθάρρυνεν αὐτίς τοὺς ἄνδρας, ἐξηγῶν αὐτοῖς τὸ φαινόμενον κατὰ τὰς παρατηρήσεις, ἃς ἔκαμε πρὸ πάντων ὅμως ἐνεθάρρυνεν αὐτοὺς δεικνύων χελιδόνα καὶ φαέθονα, πτηνὰ ἱπτάμενα περὶ τὴν Νίαν, συμπεραίνων ὅτι, ἐπειδὴ τὰ πτηνὰ ταῦτα δὲν ἀπεμακρύνοντό ποτε σχεδὸν ὑπὲρ τὰς 25 λεύγας τῆς θαλάσσης, ἡ ξηρὰ ἦτο ἐκεῖνον πλησίον.

Ἡ ἐλπὶς ἀνεγεννήθη εἰς τὰς καρδίας ἐπὶ τινὰ χρόνον... καὶ ἐπερρώσθη ἔτι ὅτε τὴν ἡμέραν τῆς 17 Σεπτεμβρίου εἶδον πολλὰ χόρτα ἐπιπλέοντα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Εἶδον μάλιστα ἐπὶ τινος σωροῦ χόρτων καρκίνων ζῶντα, ἀπόδειξις βεβαία τῆς ὑπάρξεως παραλίας ἐκεῖ πλησίον. Ἐν τούτοις ἀδιακόπως ἔπλεον πρὸς τὰ πρόσω, ἡ δὲ ξηρὰ δὲν ἐφαίνετο.

Ἦρχισαν νὰ πιστεύωσιν ὅτι τὰ τεκμήρια ἐκείνα τῆς ξηρᾶς ἦσαν ἀπατηλὰ, ὅτι ἡ θάλασσα ἦτο ἄνευ ὄριων, καὶ ὅτι αὐτοὶ ἀπωλέσθησαν εἰς τὸ ἀχανὲς πέλαγος· ἐπειδὴ δὲ τὰ τρόφιμα ἤρχισαν ἐξαντλούμενα ἢ ἀποθάρρυνσις κατέβαλε πάντων τὰς ψυχὰς. Γογγυσμοὶ ἐξηγέρθησαν καὶ στάσις ἐπέκειτο νὰ ἐκραγῇ. Ὁ ναύαρχος κατέστειλε μὲν διὰ τῆς δραστηριότητός του πᾶν κίνημα, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐπαναφέρῃ καὶ τὸ θάρρος τῶν ἀνδρῶν, ὅτε νέα τεκμήρια ὑπάρξεως ξηρᾶς ἐπῆλθον πρὸς ἐπιβεβαίωσιν τῶν ὑποσχέσεων του. Ἐσπέραν τινὰ πληθὺς μικρῶν πτηνῶν περιίπτατο ἄδουσα περὶ τὰ πλοῖα, μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἀνεγνώρισαν στρουθοὺς, εἶδος πτηνῶν, ὅπερ συνήθως διατρίβει περὶ τὰς κατοικίας τῶν ἀνθρώπων.

Ὁ Κολόμβος μετεχειρίζετο τὰς ἐνδείξεις αὐτὰς καθόσον ἐνεφανίζοντο (συνηθέστατα δὲ παρεστάθησαν τοιαῦται κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ Σεπτεμβρίου), ὅπως ἐμπνέῃ θάρρος εἰς τοὺς ἠθικῶς καταβεβλημένους συμπλωτῆρας αὐτοῦ. Τῇ 4 Ὀκτωβρίου ἀνήγγειλεν ὅτι διήνυσαν 58½ λεύγας πρὸς δυσμὰς ἀπὸ τῆς νήσου Φέρου· αὐτὸς δ' ἐγίνωσκε καλῶς ὅτι ἡ ἀπόστασις ἢ διανυθεῖσα ἦτο ὑπὲρ τὰς 700 λεύγας, ἀλλὰ δὲν ἠθέλησε νὰ ἐκφοβίσῃ αὐτοὺς λέγων ὅτι ἦσαν τόσον μακρὰν τῆς πατρίδος των.

Ἐν τούτοις ὁ πλοῦς ἐξηκολούθει, αἱ ἡμέραι διεδέγοντο τὰς ἡμέρας καὶ αἱ νύκτες τὰς νύκτας καὶ ἡ ξηρὰ δὲν ἐφαίνετο. Οἱ ναῦται κατηφῆς καὶ ἀνήσυχτοι ὑπάκουον, ἐν δὲ μόνον φαινόμενον ἤρχει νὰ παρουσιασθῇ ὅπως καταπλήξῃ αὐτούς.

Τὸ φαινόμενον τοῦτο δὲν ἐβράδυνεν· ὁ στολίσκος ἔπλεεν ἐπὶ τῆς γραμμῆς τοῦ Ἰσημερινοῦ, ὅτε οἱ ναῦται παρετήρησαν μετὰ φρίκης ἐξεγειρόμενα κύματα μὴ ὑπάρχοντος ἀνέμου. Ἡ διατάραξις αὕτη στοιχείου, ὅπερ αὐτοὶ ἐγνώριζον,

ἐνέσπειρε τὸν φόβον καὶ ἐπίστευσαν ὅτι ἀφίκοντο εἰς παράλια ἀπρόσιτα, καὶ ὅτι πέραν ὑπῆρχον ἄβυσσοι, ὅπου τὰ πλοῖα ἀναμφιβόλως ἤθελον καταποντισθῆ. Ἐθεώρησαν ἐαυτοὺς ἀπολλότας· ἐν τῇ ἐξεγέρσει δὲ τοῦ φόβου καὶ τῇ προσεγγίσει τοῦ κινδύνου ἀπώλεσαν τὸ σέβας πρὸς τὸν ναύαρχόν των. Στάσις ἐπέκειτο, ἣν ἡ δύναμις τῆς νοημοσύνης καὶ τοῦ λόγου τοῦ Κολόμβου δὲν ἦτο δυνατὴ νὰ καταστείλῃ, ὅτε ἐν μέσῳ τῶν κραυγῶν τῆς ὀργῆς ἤκουσαν τὸν διοικητὴν τῆς *Πίντας* ἀνακράζαντα τὴν ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ἐπιθυμητὴν φωνήν—*Ἠερά.*

Ἦτο ἡ 7 Ὀκτωβρίου. Πάντες ὁμοφώνως ἐξέβαλον τὴν φωνὴν ταύτην τῆς ἐλπίδος. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἐπῆλθεν ἡ νύξ, περιέμενον τὴν ἐπαύριον ν' ἀπολαύσωσι τὴν εὐφροσύνην τῆς θέας τῶν ἀναφανέντων παραλίων.

Ἡ περιμενομένη ἐναγωνίως ἡμέρα ἐπῆλθεν, ἀλλὰ κατέδειξεν ὅτι ἠπατήθησαν· ὅτι εἶδον τὴν προηγουμένην ἦτο νέφος ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος.

Οἱ γογγυσμοὶ ἐπανελήθησαν καὶ αὐτὸς ὁ Κολόμβος ἤρχισε ν' ἀμφιβάλλῃ οὐχὶ περὶ τοῦ τελικοῦ ἀποτελέσματος, διότι διετῆρει πεποιθῆσιν ἀκράδαντον, ἀλλὰ περὶ τῆς διευθύνσεως ἦν ἠκολούθησε· διὸ βεβαιώσαντος τοῦ Πινζὼν ὅτι εἶδεν ἐκ τῆς *Πίντας* ψιττακοὺς ἰπταμένους νοτιοδυτικῶς ἠλλάξε τὴν γραμμὴν μοίρας τινὰς πρὸς νότον. Εὐτυχῆς σκέψις, διότι ἂν ἐξηκολούθει διευθυνόμενος πρὸς δυσμὰς τὰ πλοῖά του ἤθελον πιθανῶς ἀφανισθῆ εἰς τὴν σύρτιν τῆς *Βαχάμας*. Ἡ μεταβολὴ τῆς διευθύνσεως τῆς ὁδοῦ, καίτοι σπουδαία, ἐτάραξε τὰ πληρώματα, διότι ὑπεδείκνυεν ὅτι ὁ ναύαρχος εἶχεν ἔνδοιμους, ἐπομένως ἡ ἠπάτα τὰ πληρώματα ἢ εὐρίσκειτο εἰς πλάνην· νέα στάσις ὀργανοῦτο ὅτε νέα φωνὴ ἠντήχησεν ἐκ τῆς *Nivac*—*Ἠερά!*

Ἄλλὰ καὶ πάλιν ἦτο ἀπάτη, διότι μετὰ τινὰς ὥρας παρετήρησαν ὅτι νέφος ἦτο τὸ ὀρώμενον.

Τότε ἡ δυσἀρεσκεία ἀνεπιφυλάκτως ἐξερράγη. Αὐτὴ ἡ ξηρά, ἡ τόσον ἐπιθυμητὴ, ἡ δις ὑποδειχθεῖσα κατὰ δύο ἡμέρας καὶ πάντοτε ἀποσυρομένη ἐφάνη εἰς ἄλλους μὲν ὡς εἰρωνεία τοῦ Θεοῦ, ἐμπάίζοντος τὰ παθήματά των, εἰς ἄλλους δὲ ὡς στρατήγημα τοῦ ναυάρχου ἵνα ἐμπνέῃ αὐτοῖς ὑπομονήν. Οὐδὲν κατὰ τοῦ Θεοῦ δυνάμενοι· νὰ πράξωσιν, ἐστράφησαν κατὰ τοῦ Κολόμβου καὶ συναθροισθέντες ἐπὶ τοῦ καταστρώματος κατηγοροῦν αὐτοῦ, ὅτι ἠπάτησεν αὐτοὺς καὶ ἤγαγεν εἰς θάβαιον θάνατον· οἱ μάλλον στασιασταὶ διεκλήρυσαν ὅτι ἔπρεπεν ἐπὶ τέλους νὰ ἐπιβάλλωσι τιμωρίαν εἰς τὸν Κολόμβον.

Ἐπῆρξεν ὄντως στάσις φανερά· Ἱστορικοί

1. Ἡ σύρτις τῆς *Βαχάμας* ἡ τῶν *Βαχαμίων* νήσων διαίρεται εἰς μικρὰν καὶ μεγάλην. Ἡ μεγάλη κεῖται πρὸς Β. τῆς *Κούβας* καὶ πρὸς Ἄν. τῆς *Φλωρίδος*, ἡ μικρὰ πρὸς Ἄν. τῆς ἀνατολικῆς *Φλωρίδος* καὶ πρὸς Β. τῆς μεγάλης σύρτιος. Διαίρεται ὡσαύτως εἰς παλαιὰν καὶ νέαν.

τινες βεβαιούσι ταύτην, ἀλλ' ὁ Κολόμβος ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασιν αὐτοῦ περὶ τοῦ ταξιδίου τούτου, οὐδεμίαν ποιεῖται μνησίαν τοιαύτης στάσεως. Εἶναι βέβαιον ὅτι οἱ ναῦται τῶν τριῶν πλοίων συνενόηθησαν καὶ τῇ 10 Ὀκτωβρίου ἠνῆθησαν νὰ προχωρήσωσι περαιτέρω. Ἄλλ' οὐδὲν ἀποδεικνύει ὅτι ἐκέλευσαν εἰς τοὺς πρῶτους νὰ στρέψωσι τὰς πρῶρας καὶ νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ ὅτι ὁ Κολόμβος δὲν ἠδυνήθη ν' ἀποφύγῃ τὰς ἀπειλάς καὶ τὴν ὀργὴν αὐτῶν εἰμὴ παραδίδων τὴν ζωὴν αὐτοῦ ἐὰν μετὰ τρεῖς ἡμέρας δὲν προσήγγιζεν αὐτοὺς εἰς ξηράν. Τὰ τοιαῦτα ἔχουσί πως μυθικὴν χροιάν. Τὸ πιθανὸν εἶναι ὅτι ὁ ναύαρχος κατεδάμασε τὴν καθολικὴν ἐξεγέρσιν διὰ τῆς δραστηριότητός του καὶ ἐπωφελήθη ἔτι μερικὰς ἡμέρας, πάντων ἀνυπομονούντων, διὰ τῆς εὐγλωττίας αὐτοῦ τῆς ἐνθουσιώδους καὶ τῆς ἐμπνεύσεως τῆς πεποιθήσεώς του περὶ τῆς ἐπιτυχίας. Συμβεβηκότα δὲ τινα ἐπῆλθον εἰς ἐπικουρίαν του.

Τῇ 11 Ὀκτωβρίου παρετήρησαν ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἐκ τῆς *Σάντα Μαρίας* κάλαμον ἔτι πράσινον. Κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμήν τὸ πλήρωμα τῆς *Πίντας* ἀνέσυρεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τεμάχιον ξύλου, ὅπερ ἐφαίνετο νεωστὶ ἐπεξεργασμένον διὰ σιδήρου· καὶ ὡς ἐὰν ἡ Πρόνοια ἢ ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ἐναντία τοῦ ναυάρχου ἤθελε νὰ πολλαπλασιάσῃ τὰς ἀποδείξεις τῆς προσεγγίσεως τῆς ξηρᾶς, οἱ ναῦται τῆς *Nivac* ἀνέσυραν ἐκ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης κλάδον λευκακάνθης ἀνοσφόρον, ἐφ' οὗ ὑπῆρχε φωλεὰ πτηνοῦ μετὰ τριῶν ὠαρίων.

Αἱ ἀπρόσβλητοι αὐταὶ μυχτυρίαι ἐλπίδος, ἧτις ἐφαίνετο πραγματοποιμένη, ἦσαν ἀκοῦσαι ὅπως ἀναχαιτίσωσιν οἰανδήποτε στάσιν, ἐὰν ὄντως ἐν τῇ ἀληθεῖ σημασίᾳ τῆς λέξεως ὑπῆρξε τοιαύτη.

Ἠγέρθησαν ἀληθῶς μεμφιμοιρίαι καὶ ἀπειλαὶ ἐν στιγμαῖς ἀναγκαστικῆς καὶ ἀποπονήσεως πρὸς ἐργασίαν, ἀλλὰ πάντα ταῦτα δὲν διηυθύνοντο κατὰ τῆς ἐξουσίας τοῦ Κολόμβου· ἄλλως ἤθελε σημειώσῃ ταῦτα τὰ κινήματα εἰς τὸ ἡμερολόγιόν του, ὅπερ ὁ φίλος αὐτοῦ *Λὰς-Καζὰς* παρέδωκεν εἰς τὴν δημοσίωσιν.

Ἐπλευσαν ἔτι καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ταύτην ἀλλ' οὐδὲν παρετήρησαν. Τὴν νύκτα οὐδεὶς ἐκοιμήθη ἐκ τοῦ πληρώματος τῶν πλοίων. Διότι πλὴν τοῦ γενικοῦ διαφέροντος πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς θαλασσοπορίας, πάντες οἱ ναῦται εἶχον καὶ ἴδιον συμφέρον νὰ δείξωσι τὴν νέαν ἡπειρον, διότι ὁ βασιλεὺς *Φερδινάνδος* ὑποσχέθη ἀμοιβὴν 10,000 μαρκετιῶν (8,000 φράγκων περίπου) εἰς ἐκεῖνον, ὅστις ἤθελε πρῶτος ἰδεῖ τὴν ξηράν.

Ἐπὲρ πάντας ἠγρούνηι ὁ *Χριστοφόρος Κολόμβος* βεβουθισμένους εἰς μεγάλας σκέψεις ἐν τῇ παραμονῇ τῆς πραγματώσεως τῶν ἐλπίδων παντὸς τοῦ βίου του, καὶ ἐναγωνίως παρετή-

ρεῖ ἕκαστον κύμα παρερχόμενον παρὰ τὸ πλοῖόν του, καὶ ὑπελόγιζεν ἕκαστον τῶν κόμβων, οἵτινες ἐπλησίαζον αὐτὸν εἰς τὸν σκοπὸν του.

Περὶ τὸ μεσονύκτιον ἐνόμισεν ὅτι εἶδε μακρὰν φῶς, ἀλλὰ φοβούμενος μὴ ἠπατήθη ὑπὸ τῶν σφαιροειδῶν πυρῶν, ἅτινα πολλάκις τρέχουσιν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, ἐκάλεσεν ἕνα νέον ἀξιωματικὸν ὀνόματι Γκουτιερῆζ, εἰς ὃν ἔδειξε τὸ φωτεινὸν σημεῖον, ὅπερ ἔτραμεν εἰς τὰ σκότη τοῦ ὀρίζοντος. Ὁ Γκουτιερῆζ, ὅστις ἦτο ἐκ τῶν ἀντιπρακτόνων περισσώτερον, καὶ ὅστις ἤδη δὲν ἐνόει νὰ δείξῃ ποσῶς θαυμασμὸν εἰς τὸν ναύαρχον, ἐβεβαίωσε ὅτι πράγματι ἦτο πῦρ. Ὁ Κολόμβος ὅμως παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ μὴ εἴπῃ εἰς τινά τι, πρὶν βεβαιωθῆσι, φοβούμενος νέαν κατηγορίαν ἐὰν τὸ πράγμα δὲν ἦτο ἀληθές.

Ἦδη ὅμως τὸ ὄραμα ἦτο ἀληθές. Ἡ Πίντα ἦτις ἔπλεεν εἰς τὰ ἔμπροσ ἔρριψε βολὴν τηλεβόλου, καὶ ἡ φωνὴ τοῦ ναύτου Ῥοδρίγου—*Ἐρηά!* Ἐρηά! ἠκούσθη ὡς φωνὴ ἀπολυτρώσεως, ὡς ἠχὼ ἰσχυρὰ καὶ χαρμόσυνος ἀντηχήσασα εἰς ὅλων τὰ στήθη.

Ὁ Χριστοφόρος Κολόμβος τέως κύριος ἑαυτοῦ ὦν κατεβλήθη ἐκ τῆς συγκινήσεως. Ἐγρονπέτησε καὶ ἠυχαρίστησε τὸν Θεὸν διὰ τὴν πραγματώσιν τῶν ὀνείρων του.

Μετὰ δύο ὥρας ἀπὸ τῆς πρωΐας, ἡ ξηρὰ ἢ μὴ ἀπέχουσα πλείω τῶν δύο ὥρων ἀπὸ τῶν πλοίων, ἐκρινέσασα ἐφάνη. Πάντες ἠσπάζοντο ἀλλήλους ὑπὸ χαρᾶς, καὶ ὁμοφώνως ἔψαλλον τὸ *Salve Regina*.

Μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου εὐρίσκοντο ἐνώπιον μιᾶς τῶν μικροτέρων Βαχαμίων νήσων, ἢ ὁ Κολόμβος ὠνόμασε Σάν-Σαλβάδορ (*Ἅγιον Σωτήρα*), καὶ παρεσκευάσθη νὰ καταλάβῃ παρόντων τῶν ἐγγχωρίων, οἵτινες ἐντελῶς γυμνοὶ ὄντες συνέρρουσαν εἰς τὴν παραλίαν, ἐκπεπληγμένοι μᾶλλον ἢ πεφοβισμένοι ἐκ τῆς θέας τῶν πλοίων καὶ τῶν ἀνθρώπων, ὧν ἡ λάμψις τῶν ἐνδυμάτων ἐνεποίησε τοιαύτην ἐντύπωσιν ὥστε ἐπίστευσαν ὅτι ἀνῆκον εἰς φυλὴν πολὺ διάφορον τῆς ἰδικῆς των.

«Θέλων νὰ ἐμπνεύσω αὐτοῖς ἀγάπην πρὸς ἡμᾶς», λέγει ὁ Χριστοφόρος Κολόμβος ἐν τῇ ἀφηγήσει τοῦ ταξιδίου του, «καὶ πεπεισμένος, βλέπων αὐτοὺς, ὅτι ἤθελον ἐμπιστευθῆ εἰς ἡμᾶς καὶ ὅτι ἤθελον ἀποδεχθῆ τὴν θρησκείαν μας μεταχειριζόμενος γλυκὺν μᾶλλον τρόπον ἢ βίαιον, δίδειμα εἰς αὐτοὺς κεχρωματισμένους πῖλους, καὶ ὑελίνους μαργαρίτας, οὓς ἐκρέμων περὶ τὸν λαιμὸν των. Δίδειμα ὡσαύτως διάφορα ἄλλα εὐτελῆ πράγματα, διὰ τὰ ὅποια εὐδίκην τοιαύτην χαρὰν καὶ ἐφαίνοντο τόσον εὐχυνόμενοι, ὥστε ἡμεῖς ἀληθῶς κατελήφθημεν ὑπὸ θαυμασμοῦ.

«Ὅταν ἀπεβιβάσθημεν εἰς τὰς λέμβους ἦλθον κολυμβῶντες πρὸς ἡμᾶς προσφέροντες ψιττακοὺς,

τολύπας νήματος βαμβακίου, ἐγχώρια ἀκόντια (*zagales*) καὶ πολλὰ ἄλλα πράγματα· ἀντ' αὐτῶν ἡμεῖς ἐδώσαμεν μικροὺς ὑελίνους μαργαρίτας, κωδωνίσκους καὶ ἄλλα τοιαῦτα εἶδη. Ἐδίδον πᾶν ὅ,τι εἶχον· ἐφάνησαν ὅμως εἰς ἐμὲ πενέστατοι ἐντελῶς. Ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἦσαν γυμνοὶ ὡς ὅταν ἐξῆλθον ἐκ τῆς καιλίας τῆς μητρὸς των. Μεταξὺ ἐκείνων, οὓς εἶδομεν, μία γυνὴ ἦτο νέα, οὐδεὶς δὲ τῶν ἀνδρῶν πρεσβύτερος τὴν ἡλικίαν τῶν 30 ἐτῶν. Ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ εἶχον σῶμα ὠραῖον καὶ ὄψιν εὐειδή. Αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς των, παχταί ὡς αἱ τῆς οὐρᾶς τῶν ἵππων, ἐπιπτον ἐπὶ τῶν ὀφρύων των, ὅπισθεν δ' ἐκρέματο μακρὸς βόστρυχος, ὃν οὐδέποτε ἔκοπτον.

«Τινὲς ἦσαν κεχρωματισμένοι διὰ χρώματος μελανίζοντος. Ἀλλὰ τὸ φυσικὸν αὐτῶν χρῶμα ἦτο οἶον καὶ τῶν κατοίκων τῶν Καναρίων νήσων. Δὲν εἶναι οὔτε μέλανες, οὔτε λευκοί· τινὲς χρωματίζουσι διὰ χρώματος λευκοῦ ἢ ἐρυθροῦ ἢ ἄλλου εἶδους εἴτε δλόκληρον τὸ σῶμα, εἴτε τὸ πρόσωπον μόνον, ἢ τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἢ μόνον τὴν βίνα. Δὲν ἔχουσιν ὄπλα ὡς τὰ ἡμέτερα, ἀγνοοῦσι μάλιστα τὴν χρῆσιν των. Ὅταν ἐδεῖξα εἰς αὐτοὺς ξίφη, ἐλάμβανον αὐτὰ ἐκ τοῦ κοπτεροῦ μέρους καὶ ἔκοπτον τοὺς δακτύλους. Δὲν ἔχουσι σιδήρον. Τὰ ἀκόντια των εἶναι βάρδοι, ἔχουσι αἰχμὴν οὐχὶ ἐκ σιδήρου, ἀλλ' ἐξ ὀδόντος ἰχθύος ἢ ἐτέρου σώματος σκληροῦ. Αἱ κινήσεις των ἦσαν χαρίεσαι. Ἐπειδὴ παρστήρησα ὅτι τινὲς εἶχον οὐλὰς εἰς τὰ σώματα ἐκ πληγῶν, ἠρώτησα διὰ σημείων πῶς ἐπληγῶθησαν, μοι ἀπήντησαν δὲ διὰ σημείων καὶ οὗτοι ὅτι οἱ κάτοικοι τῶν γειτονικῶν νήσων ἤρχοντο καὶ προσέβαλλον αὐτοὺς ὅπως τοὺς κατακτήσωσι καὶ οὗτοι ἠμύνοντο. Ἐγὼ ὑπέλαβον τότε, καὶ νομίζω ἔτι, ὅτι ἤρχοντο ἐκ τῆς στερεᾶς ὅπως αἰχμαλωτίσωσιν αὐτοὺς καὶ ὑποδουλώσωσι· διότι πρέπει νὰ εἶναι πιστοὶ ὑπηρέται καὶ μειλίχιοι. Εὐκολώτατα ἐπανελάμβανον ὅ,τι ἤκουον. Πιστεύω ὅτι δύνανται ν' ἀποδεχθῶσι τὸ χριστιανικὴν θρήσκεια διότι δὲν ἀνήκουσιν εἰς οὐδεμίαν αἵρεσιν.»

Ὁ ναύαρχος προσωρμίσθη εἰς τὴν νέαν παραλίαν μετὰ τοῦ Ἀλόνζου καὶ Βικεντίου Πινζῶν, τοῦ λογιστοῦ Ῥοδρίγου, τοῦ γραμματέως Δεσκοβέδου καὶ τινῶν ἐτέρων ἀξιωματικῶν. Ἐκράτες εἰς τὴν χεῖρα τὴν βασιλικὴν σημαίαν, οἱ δὲ δύο ἄλλοι πλοίαρχοι τὴν σημαίαν τοῦ Πρασίνου Σταυροῦ ἐφ' ἧς ἦσαν κεντημένα τὰ ἀρχικὰ γράμματα τῶν ὀνομάτων του Φερδινάνδου καὶ τῆς Ἰσαβέλλας· οὗτω δὲ πανηγυρικῶς κατέσχευεν ἐν ὀνόματι τοῦ βασιλέως καὶ τῆς βασιλισσῆς τῆς Ἰσπανίας τὴν νῆσον, καὶ συνέταξε τὸ πρωτόκολλον τῆς πράξεως ταύτης τῇ Παρασκευῇ τῆς 12 Ὀκτωβρίου 1492.

Τὸ δυσχερέστερον μέρος τῶν σχεδίων του ἐξετελέσθη, ὁ δὲ πτωχὸς Γενουαῖος ναυτικὸς, ὁ

ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον καταφρονηθεὶς καὶ μισηθεὶς, ἀνέβη τὴν πρώτην βαθμίδα τῆς ἀντιβασίλειας.

Ὁ Νέος Κόσμος ἀνικαλύφθη.

¹Ἐπειτα συνέχισα.

Lucien d'Hura.

Τὸ παλάτιον τοῦ αὐτοκράτορος
ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

Ὅτε Φρειδερίκος Γουλιέλμος ὁ Γ' ἀνηγορεύθη βασιλεὺς τῆς Πρωσσίας λέγουσιν ὅτι ἐπανερχόμενος εἰς τὸ παλάτιόν του εὔρε καὶ τὰ δύο φύλλα τῆς θύρας τῆς αἰθούσης του ἀνοικτά. «Ἐπάχυνα λοιπὸν πολὺ ἀπὸ χθὲς ἕως σήμερον;» ἠρώτησεν οἷονεὶ ἀπορῶν ὁ βασιλεὺς τὸν θαλαμηπόλον του, ὅστις εἶχε κρίνει καλὸν νὰ ἐφαρμόσῃ ἓνα ἐκ τῶν πρώτων τῆς νέας ἐθιμοταξίας κανόνων, ἐν ᾧ τῶς τὸ ἐν μόνον τῆς θύρας φύλλον ἠνοίγετο. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης διαταγῇ ἐδόθη νὰ ἀνοίγεται ἡ θύρα ὅπως καὶ προτοῦ.

Ὁ υἱὸς ἠκολούθησε τοῦ πατρὸς τὸ παράγγελμα, ἀνατραφεὶς δὲ ἐν τοῖς ὅροις αὐστηρᾶς οἰκονομίας καὶ ἐχθρὸς ὢν πάσης ἐπιδειξέως καὶ πάσης πολυτελείας ὁ Γουλιέλμος ὁ Α' οὐδόλως ἠθέλησε νὰ μεταβάλῃ βασιλεὺς γενόμενος τὴν λιτὴν καὶ ἀφελῆ δίκαιαν, ἐν ᾗ εἶχε ζήσει μέχρι τῆς ἀναρρήσεώς του. Καὶ ὅτε μετὰ τὴν ὑπὸ τὰ τείχη τῶν Παρισίων στέψιν του εἰς αὐτοκράτορα ἐπανῆλθε δαφνοστεφῆς ὁ Γουλιέλμος εἰς τὸ Βερολίνον δὲν ἠθέλησε νὰ ἀλλάξῃ παλάτιον ἢ νὰ προσθήσῃ τι εἰς τὴν τῶς κρατοῦσαν τῆς ταπεινῆς αὐλῆς του ἐθιμοταξίαν, πλὴν ὀλίγων ἴσως σαλπίγγων καὶ ὀλίγων τυμπάνων. Τὸ δίπταρον παλάτιόν του οὔτε κατὰ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν διακρίνεται ἀπὸ τῶν ἄλλων οἰκιῶν τῶν ἰδιωτικῶν οὔτε κατ' ἄλλο τι ἐξωτερικὸν πολυτελείας σημεῖον δὲν ἔχει οὔτε ἔγκαρτα οὔτε ἀστραγάλους. Ὡς ἀπλοῦς στρατιώτης τηρεῖ τὴν θέσιν του ἐν τῇ γραμμῇ τῆς συνοικίας. Δὲν ἔχει οὔτε κιγκλίδας ἐμπροσθεν ἵνα ὑπάρχῃ φραγμὸς τις μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς λεωφόρου. Οἱ κάτοικοι τοῦ Βερολίνου τὸ ὀνομάζουσι παλάτιον ἀποβλέποντες μᾶλλον εἰς τὸ σεπτὸν τοῦ ἐν αὐτῷ οἰκοῦντος πρόσωπον παρά εἰς αὐτὸ τὸ οἰκοδόμημα, ἀλλ' εἰς τὸν ξένον τὸν ἰδόντα τὸ Κεραμεικὸν τῶν Παρισίων ἢ τὸ Hof τῆς Βιέννης ἢ τὸ Χειμερινὸν Παλάτιον τῶν Τζάρων ἢ τὸ Κυρινάλιον τῆς Ῥώμης ἢ τέλος τοῦ Ἀγ. Ἰακώβου τὰ ἀνάκτορα ἐν Λονδίῳ, τὸ παλάτιον τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας φαίνεται ὡς τι ἄσημον ξενοδοχεῖον ἢ ὡς ἀναξία λόγου οἰκοδομὴ ὀψὲ πλουτίσαντος ἐμπόρου. Ἐπὶ πολλὴν ὥραν πρέπει τις νὰ γυρίξῃ ὑπὸ τὰς φυλῶρας¹ πρὶν ἢ νοῆσῃ τὴν γειτονίαν τῆς φοβερᾶς Μεγαλειότητος, ἥτις ἐξελέξατο τὸ κεκονιαμένον ἐκεῖνο πλίνθινον

1. Unter den Linden, ὑπὸ τὰς φυλῶρας (φλαμουριάς) εἶνε τὸ ὄνομα τῆς σημαντικωτάτης τοῦ Βερολίνου λεωφόρου.

τετράγωνον ὡς ἐπίγειον κατοικίαν τῆς. Οἱ μεταλλογολοικοὶ φρουροὶ, οἵτινες ὡς δύο ἀλεξικέραυνα ἐρυτεύθησαν ἐπὶ τοῦ ποδίου, ἀλλάσσοσι κάθε δύο ὥρας, ὀλίγον δὲ πρὸ τῆς μεσημβρίας σμυνὴ πομπὴ κορυφοφόρων στρατηγῶν περιεπτυλιγμένων ἐντὸς εὐρυτάτων μανδυῶν μὲ κόκκινον ὑπόροαμμα καὶ ἐχόντων μακρὰς σπάθαι ὡς καλαῦροπας, πορεύεται πρὸς τοῦ μονάρχου τὸ ἐνδιαίτημα. Περὶ τὴν ἑσπέραν ἄμαζαι ἰδιωτικαὶ καὶ δημόσιαι ἐξοκέλλουσι εἰς τὰς τελευταίας τῆς ἀνκτορικῆς κλίμακος βαθμίδας, ὡς μαστόδοντες εἰς ἀκτὴν προκατακλυσμαίαν, ἔπειτα δὲ περὶ τὰς πρώτας νύκτας ἐν τῷ σκότει, μικρὸν ἀμάξιον κορακόχρουν, φανταστικὸν καὶ μυστηριῶδες, συρόμενον ὑπὸ ἵππου τῆς ἰκτίδος ἔχοντος τὴν ταχύτητα, προσθίγει τοὺς τοίχους τοῦ ὀλιγοφώτου παλατίου καὶ γίνεται ἄφαντον ἀριστερὰ ἐντὸς ἐξωτερικῆς θύρας κλειμένης εὐθὺς μετὰ τὴν διάβασιν αὐτοῦ ὡς κλείεται ταχέως ἢ παγίς μόλις πέσῃ ἐντὸς αὐτῆς ὁ ποντικὸς. Τὸ φανταστικὸν τοῦτο ἀμάξιον εἶναι τὸ τοῦ Μεφιστοφελῆ τῆς αὐτοκρατορίας—Κ. πρίγκιπος Ὁθωνος φὸν Βίσμαρκ Σχενχάουζεν.

Ἄμα αἱ πρώται τοῦ ἡλίου ἀκτίνες ἀρχίζουσι νὰ χρυσῶνωσι τῆς πρωτευούσης τὰς στέγας, ἀνοίγεται ἐν μιᾷ τοῦ παλατίου γωνία ὀρισμένον παράθυρον καὶ δι' αὐτοῦ προβάλλει Ῥωμαλέος γέρον φαλακρὸν ἔχων τὸ μέτωπον καὶ κοκκινίζουσαν τὴν ὄψιν. Μεγάλῃ εἶνε ἡ κεφαλὴ του καὶ ἐπὶ μεγάλων ὤμων ἐρείδεται. Οἱ τεφρόχροες ὀφθαλμοὶ του σπινθηροβολοῦσιν ὑπὸ πυκνοτάτους ὄφρυς. Ὁ μύσταξ αὐτοῦ συνέχεται πρὸς τὸ δασὺ καὶ λευκὸν γένειον, ὅπερ ἐκατέρωθεν κατέρχεται ἀπὸ τῶν παρειῶν του καὶ εἶνε τόσο μὲγας, ὥστε καλύπτει καὶ τὴν στολὴν καὶ τὸ μειδίαιμα καὶ τὴν ὄργην καὶ τὴν χαράν. Ὁ ὑπεράνθρωπος οὗτος γέρον, ἐν περιβάλλει στολὴν δεκανέως, εἶνε ὁ αὐτοκράτωρ. Τόσον εἶνε χαμηλὸν τὸ παράθυρον, ὥστε θὰ ἠδύνασο νὰ τῷ δώσῃ τὴν χεῖρα ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ἢ νὰ τῷ ὑποβάλῃ ἀναφοράν. Θεᾶται ἐκεῖθεν τὴν καλὴν του πόλιν ἐγειρομένην ἐκ τοῦ ὕπνου, διότι ἀπὸ πρωίας ἀγαπᾷ νὰ τέρπεται βλέπων τὸν πιστότατον καὶ εὐπειθέστατον του λαόν, ἐγείρεται δὲ καὶ αὐτὸς ἀπὸ πρωίας ἵνα ἱκετεύῃ τὸν Θεὸν καθ' ἑκάστην νὰ παρέχῃ μίαν ἔτι ἡμέραν εἰς τὴν αὐτοκρατορικὴν του δόξαν. Ἄλλ' εἶνε τόσο πρῶτ', ὥστε δὲν βλέπει ἄλλον ἐν τῇ ὁδῷ παρὰ τοὺς σαρωτάς τῶν δρόμων, οἵτινες μετὰ σεβασμοῦ ἀποκαλύπτουσι τὴν κεφαλὴν καὶ χαιρετίζουσιν ἐκεῖνον, οὐδ' ὁ βραχιῶν ὁ ἰσχυρὸς ἐσάρωσεν ἀπὸ τοῦ θρόνου των τόσους βασιλεῖς καὶ τόσους ἡγεμόνας.

Δι' ἐνὸς βλέμματος καταθεᾶται ἀπὸ τοῦ παραθύρου ἐκεῖνον ὁ Γουλιέλμος τὴν εἰκόνα τοῦ κράτους καὶ τῆς ἰσχύος του. Δεξιὰ ὑψοῖ τὸ Ὀπλοστάσιον τὸ θριαμβικὸν τοῦ πρόσωπον, παρὰ